

ПОПЕРЕДНІЙ АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ

У сучасних умовах економічного дисбалансу держава має оперативно приймати відповідальні рішення стосовно перспектив розвитку. Від'ємне значення зовнішньоторговельного балансу, висока залежність економіки України від зовнішньополітичної ситуації, насиченість внутрішнього ринку імпортними товарами актуалізує проблему захисту національного виробника.

Машинобудівний комплекс для нашої держави є бюджетоутворюючим і на його розвиток мають покладатися основні сили та державна підтримка. Тому, необхідно розробити інструментарій організаційно-економічного виходу із ситуації занепаду вітчизняного виробника. Держава має наслідувати політику протекціонізму задля забезпечення конкурентоздатності підприємств. Одним із альтернативних напрямків ми пропонуємо реалізацію політики імпортозаміщення, тобто переорієнтацію виробництва на власні сили, забезпечення процесу модернізації виробничих потужностей та створення конкурентоздатного продукту задля задоволення потреб споживачів, які покривалися раніше за рахунок імпорту.

Питання перспектив розвитку вітчизняних підприємств, виходу їх з кризового стану широко висвітлюються у роботах таких вчених: Якубовський М.М. [1], Федулова Л. [2], Еней Я.І. [3], Мазаракі А. [4], Мельник Т. [5], Кіндзерський Ю. В. [6]. Вони розглядають політику імпортозаміщення, проте мають на увазі, більшою мірою, готову продукцію. Це актуально в сфері медицини, хімічної промисловості, побутової техніки, товарів повсякденного вжитку, але не розглядається питання імпортних комплектуючих та сировини, до яких так прив'язані національні виробники машинобудівного комплексу.

На основі викладеного можна стверджувати про те, що є необхідність формування організаційно-економічних засад впровадження та реалізації стратегії імпортозаміщення у сфері машинобудування шляхом переорієнтації виробників на модернізацію виробничих потужностей та виробництво власними силами або за допомогою вітчизняних партнерів конкурентоздатної продукції і витіснення імпортних аналогів із внутрішнього ринку.

Реалії сьогодення такі, що промисловий комплекс стагнує або з певних причин не є таким конкурентний, як раніше, активно

розвиватися стає досить складно через насиченість внутрішнього ринку імпортованими товарами, накопичувати прибутки для модернізації виробничих ліній стало майже неможливо, більшість підприємств знаходяться на межі банкрутства. Всі ці причини потребують від промислових комплексів та держави взаємодії для досягнення економічно-ефективних результатів. Зміни в потребах споживачів, технологічні віяння з-за кордону вимагають від національного виробництва невідкладного реагування на зовнішні умови. Науковий потенціал підприємств України високий, але його потрібно реалізовувати. Для керівників стратегічно правильно буде запроваджувати жорсткі та непередбачувані стратегічні кроки в переорієнтації власного виробництва з метою збільшення частки ринку за рахунок власної продукції або взагалі переорієнтацію своєї діяльності в допоміжні сфери.

Одним з альтернативних напрямків реалізації потенціалу промислових підприємств є варіант впровадження політики імпортозаміщення саме у виробничій сфері шляхом витіснення імпортованих комплектуючих у складі готової продукції.

Послідовність дій, направлених на вибір стратегії імпортозаміщення:

1. Аналіз зовнішнього середовища
2. Аналіз товарної політики підприємства
3. Визначення ступеню ризику
4. Вибір напрямку реалізації стратегії імпортозаміщення
5. Визначення потенціалу розвитку підприємства та його фінансового стану
6. Визначення обсягу інвестицій
7. Аналіз економічної ефективності інвестиційного проекту
8. Прийняття рішення та управління товарною політикою

Будь-які управлінські рішення стосовно стратегічних кроків мають бути обґрунтовані. Тому можна виділити ряд критеріїв, проаналізувавши які, можна попередньо розглядати доцільність впровадження стратегії імпортозаміщення на промисловому підприємстві. Головні з них:

1. На державному рівні:
 - зовнішньоторгівельне сальдо
 - державні програми розвитку галузі
 - тенденції машинобудівного сектору
 - політична ситуація
2. На рівні підприємства:
 - торговельне сальдо
 - доля імпортованих комплектуючих у складі готової продукції

- доля виручки від продажу продукції з імпортними комплектуючими
- терміни поставки імпортних комплектуючих та складнощі на митниці
- взаємозв'язки з іноземними партнерами щодо виготовлення комплектуючих
- наявність вільних коштів для розвитку підприємства.

Процес управління товарною політикою промислового підприємства потребує глибокого аналізу існуючої ситуації для прийняття рішення про будь-які зміни в процесі управління асортиментним рядом та послугами суб'єкта господарювання. Особливо це актуально на рівні стратегічного планування. Саме тому реалізація стратегії імпортозаміщення на промисловому підприємстві, як проміжного етапу досягнення головної мети – організації експортоорієнтовного виробництва потребує аналізу товарної політики, визначення груп товарів до яких буде доцільним та економічно вигідним застосування саме цієї стратегії. Це є актуальним у даний час коли держава обрала вектор виходу на європейські ринки. Національний виробник має можливість привести до ладу та відповідного рівня свою діяльність задля нового етапу розвитку.

1. Якубовський М. М. Реструктуризація промисловості як засіб подолання імпортої залежності економіки України [Електронний ресурс] / М. М. Якубовський // Національне господарство України: теорія та практика управління : зб. наук. праць. — К. : Ін-т економ. та прогноз. НАН України, 2011. — С. 100–112. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/NacGosp/index.html.

2. Федулова Л. Тенденції розвитку високотехнологічного сектору економіки України / Л. Федулова // Економіст. – 2009. – № 1 (січень). – С. 34–41.

3. Еней Я.І. Політика імпортозаміщення як передумова інноваційного розвитку економіки України / Інноваційна складова сучасної економічної динаміки: колективна монографія [Електронний ресурс]/ за ред. В.Ф. Беседіна, А.С. Музиченка. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. – 362 с. - Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/652>.

4. Мазараки А., Мельник Т. «Імпорт та перспективи імпортозаміщення в Україні». Вісник КНТЕУ 2012, № 6, ст. 5-15.

5. Мельник Т. Регулирование импорта в условиях экономического кризиса // Журнал европейской экономики. — 2011. — Том 10 (№ 3). — С. 273–291.

6. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку : монографія / [Кіндзерський Ю. В., Якубовський М. М., Галиця І. О. та ін.] ; за ред. Ю. В. Кіндзерського ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. — К., 2009. — 928 с.

Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 вересня 2014
року. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2014. - С. 68-71.